

VÅLER KOMMUNE
Kjosveien 1
1592 VÅLER I ØSTFOLD

Vår ref.: 75634/2018 - 2018/7203

Deres ref.:

Dato: 30.05.2018

Fylkeskonservatorens foreløpige uttalelse til etablering av datasenter Gylderåsen i Våler kommune - Varsel om arkeologisk registrering

Henviser til overnevnte sak.

Planområdet om følger varsel om oppstart av planprogram er stort. Erfaringsmessig blir plangrensene ofte innskrenket i løpet av planprosessen frem mot offentlig ettersyn.

Fylkeskonservatoren varsler med dette at det er behov for å avklare forholdet til ikke tidligere kjente fredete kulturminner ved å gjennomføre en arkeologisk registrering før vi kan komme med vår endelige uttalelse. Normalt følger det med et kostnadsoverslag for arkeologiske registreringer sammen med varslet om registrering. I dette konkrete tilfellet gjør det ikke det grunnnet planområdets betydelige størrelse. Vi ber om å bli kontaktet når planavgrensningen er nærmere satt og i god tid før saken legges ut på offentlig ettersyn, slik at vi kan utarbeide et kostnadsoverslag som tiltakshaver skal akseptere før de arkeologiske registreringene kan settes i gang.

- Planavgrensningene sendes Fylkeskonservatoren som ESRI Shape- eller SOSI-filer når de er endelig fastsatt.
- Når filene er mottatt utarbeider Fylkeskonservatoren et kostnadsoverslag for den arkeologiske registreringen.
- Etter at kostnadsoverslaget er akseptert av tiltakshaver planlegges det oppstart for den arkeologiske registreringen.
- Arkeologiske registreringer kan ikke gjennomføres ved tele i bakken eller ved snø på bakken.
- Tiltakshaver må ha ordnet tiltrede til marken før en registrering kan begynne.
- Fylkeskonservatoren måler inn evt. funn og utarbeider en rapport fra registreringen.
- Evt. påviste fredete kulturminner reguleres til hensynssoner eller unntaksvis kan en søke Riksantikvaren om en dispensasjon fra kulturminneloven for å gjøre inngrep i fredet kulturminne. Dersom Riksantikvaren finner å kunne akseptere et slikt inngrep skjer dette vanligvis med et vilkår om at det gjøres en arkeologisk utgraving og dokumentasjon av fornminnet. En evt. arkeologisk utgravning bekostes av tiltakshaver på lik linje med en arkeologisk registrering. Der er imidlertid verd å merke seg at en arkeologisk registrering og en arkeologisk utgraving er to ulike ting.

Varsel om arkeologisk registrering

Det er ingen tidligere kjente fredete kulturminner fra tiden før 1537 kjent innenfor planområdet og området er lite kjent av Fylkeskonservatoren fra før og det har vært få tidligere registreringer i nærområdet. Topografisk vurderes imidlertid området til å ha et potensiale for å kunne gjøre funn av ikke tidligere fredete kulturminner, og da særlig fra steinalderen og den perioden som ofte kalles Nøstvetperioden av forhistorien. På det tidspunktet sto vannstanden rundt 50 meter høyere etter at isen hadde trukket seg tilbake for 12 000 år siden. Med vekten av isen borte begynte landet å stige. Først gikk dette relativt fort, etterhvert vesentlig saktere. Kartet (fig. 1) viser området der planen er varslet med en vannstand 50 meter høyere enn dagens som en øy inne i en fjordarm med flere mindre vikar i sør og nord. Topografisk var deler av planområdet gunstig for bosetning for fiskere, jegere og sankere for rundt 7000 år siden. Det kan også være spor etter menneskelig aktivitet fra tiden etter steinalderen og frem til 1537 i planområdet.

Fylkeskonservatoren varsler derfor om behovet for en arkeologisk registrering for å avklare hvorvidt det er bosetningsspor, eller spor etter menneskelig aktivitet innenfor planområdet. Registreringen vil avklare hvorvidt planen vil påvirke disse fredete kulturminnene.

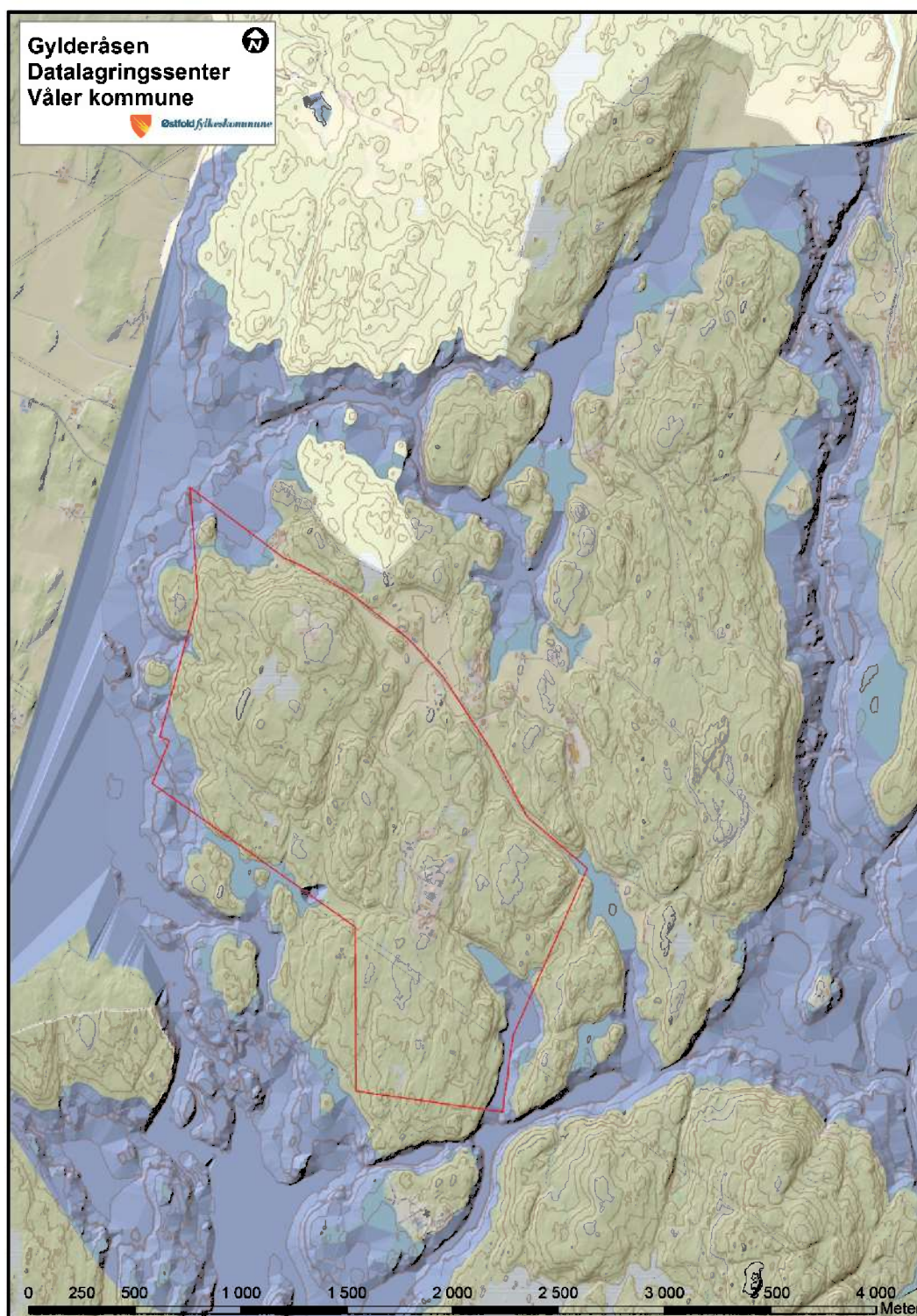
Kostnadene til en arkeologisk registrering dekkes av tiltakshaver jfr. Kulturminne lovens § 10.

Den arkeologiske registreringen sammenfattes i en rapport.

Hva er en arkeologisk registrering?

Konkret vil registreringen gjennomføres som overflaterregistreringer og prøvestikking etter steinalder. Overflaterregistreringer er markvandring som leter etter synlige fornminner.

Ved prøvestikking graves små 40 cm X 40 cm store hull for å påvise flint eller andre bearbejdede redskaper eller rester etter redskapsproduksjon fra steinalderen. Hullene spaes manuelt og fylles igjen etter å ha blitt dokumentert.

Figur 1: Øya hvor planområdet ligger med en vannstand 50 meter høyere enn dagens. Planområdet er skissert med rødt.

Med hilsen

Dette dokumentet er elektronisk signert av

Per Erik Gjesvold

konservator/arkeolog